

Vesiosuuskuntien rakentamisen avustaminen vuonna 2026

Kaupunkirakennelautakunta 17.06.2026
146/02.05.01.00/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen, puh. 044 718 5303
kaupungininsinööri Ismo Heikkinen, puh 044 718 5656
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Kaupunkirakennelautakunta esittää, että Alaranta-Ala-Siikajärven, Etelä-Kuopion, Karttulan, Kotasalmen, Pieksänkosken, Pohjois-Soisalon ja Tuusniemen vesiosuuskunnille sekä Puutossalmen vesihuolto-osuuskunnalle myönnetään yhteensä **232 200** euroa avustusta vesihuoltohankkeiden toteuttamista varten vuodelle 2026.

Avustusta myönnetään tällä päätöksellä seuraavasti:

- Alaranta-Ala-Siikajärven vesiosuuskunnan vesijohtoverkostojen laajentaminen Salmenpellon alueelle, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 24 000 euroa. Vesijohto on suunniteltava ja rakennettava riittävän suurena, jotta sitä voidaan tarvittaessa hyödyntää varavesijohtona Alaranta-Ala-Siikajärven vesiosuuskunnan ja vesiosuuskunta Vellikankaan välillä.
- Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriverkostojen täydennysrakentaminen, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 40 000 euroa.
- Karttulan vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriverkostojen täydennysrakentaminen, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 60 000 euroa. Lehtoniemi-Rautaniemi vesijohtoverkostojen poistaminen vesistöä, avustus 70 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 10 000 euroa.
- Kotasalmen vesiosuuskunnan vesijohtoverkoston laajeneminen Risuniemen alueelle, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 20 000 euroa.
- Pieksänkosken vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriverkostojen täydennysrakentaminen sekä vesi- ja viemäriverkoston rakentaminen Luhastensaloon ja vesijohtoverkoston rakentaminen Talvisalon alueelle, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 41 200 euroa.
- Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnan paineenkorotusaseman ohitukset ja varavoimakone, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 18 000 euroa.
- Puutossalmen vesihuolto-osuuskunnan vesiverkoston laajennus Putelinniemen alueelle, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 14 000 euroa.
- Tuusniemen vesiosuuskunnan vesiverkoston laajennus Hietaanpohjan alueelle, avustus 40 % toteutuneista kustannuksista (alv 0 %), kuitenkin enintään 8 000 euroa.

Mikäli vuonna 2026 vesiosuuskunnilta jää vuoden 2026 avustusmäärärahoista käyttämättä, voidaan vesiosuuskuntien suunnittelua tai rakentamista avustaa määrärahojen puitteissa kaupungininsinöörin erillisellä päätöksellä.

Päätös

Selostus

Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualue on varannut vuoden 2026 käyttösuunnitelmassaan 450 000 euroa haja-asutusalueiden vesihuollon avustamiseen. Avustusrahat on tarkoitettu käytettäväksi haja-asutusalueilla toimivien vesihuoltolaitosten verkostojen rakentamisen ja suunnittelun avustamiseen sekä muihin toimenpiteisiin, jotka parantavat vesihuollon toimintavarmuutta ja riskienhallintaa.

Haja-asutusalueella toimivia vesihuoltolaitoksia pyydettiin toimittamaan avustusanomuksensa 18.5.2026 mennessä. Anomuksen jätti kahdeksan vesiosuuskuntaa. Hakemukset saapuivat Alaranta-Ala-Siikajärven, Etelä-Kuopion, Karttulan, Kotasalmen, Pieksänkosken, Pohjois-Soisalon ja Tuusniemen vesiosuuskunnilta sekä Puutossalmen vesihuolto-osuuskunnalta. Osuuskuntien esittämien hankkeiden kokonaiskustannusarviot olivat yhteensä 573 000 euroa ja haettavien avustusten määrä yhteensä 232 200 euroa.

Alaranta-Ala-Siikajärven vesiosuuskunta ja sen hanke

Alaranta-Ala-Siikajärven vesiosuuskunta toimii Kuopion kaupungin Juankoskella: Alarannan ja Ala-Siikajärven, Venäänahon, Pisankosken ja Jyrinlahden alueilla. Osuuskunnan alueelle talousvesi johdetaan Kuopion Vesi Oy:n Säyneisen verkoston kautta vesiosuuskunta Vellikankaan ottamolta. Osuuskuntaan on liittynyt 124 kiinteistöä.

Osuuskunta laajentaa vesijohtoverkosta Salmenpellon alueelle. Toiminta-alueen ulkopuolisia, vesijohtoverkoston kiinnostuneita liittymiä on alueella tällä hetkellä kuusi. Kaupungin tekemän tarvekyselyn perusteella vesijohtoverkoston kiinnostuneita liittymiä alueella olisi kaksitoista. Vesijohto on suunniteltava ja rakennettava riittävän suurena, jotta sitä voidaan tarvittaessa hyödyntää varavesijohtona Alaranta-Ala-Siikajärven vesiosuuskunnan ja vesiosuuskunta Vellikankaan välillä. Vesijohtoverkoston kustannusarvio on noin 60 000 euroa (alv 0 %). Vesiosuuskunta hakee tähän avustusta 24 000 euroa (40 % arvonlisäverottomista kustannuksista). Kustannusarvio on laskettu kuudelle liittyjälle. Rakentamiskustannukset voivat nousta liittymämäärän kasvaessa.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ja sen hanke

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta on nimensä mukaisesti Kuopion eteläisillä alueilla toimiva vesihuoltolaitos. Osuuskunnan vesijohdon ja jätevesiviemärin toiminta-alue käsittää Kurkimäen länsipuoliset alueet aina Vehmasmäkeen saakka. Lisäksi osuuskunnan vesijohtoverkoston toiminta-alue ulottuu Ritisenlahdesta Kotkatlahden kautta Sotkanniemeen ja Humalajoelle. Osuuskunnalla on myös Pellesmäen Ekoraitin asuinalueella jätevesiviemäriverkoston toiminta-alueita, mutta jonne ei ole vielä rakennettu

jätevesiviemäriverkostoa. Osuuskunnan vesijohtoverkoston on liittynyt yli 300 liittyjää ja jätevesiviemäriverkoston noin 150 liittyjää.

Vesiosuuskunnan toiminta-alueella sijaitsevilla kiinteistöillä on lähtökohtaisesti velvollisuus liittyä vesi- ja viemäriverkoston. Ympäristönsuojeluviranomainen on jo antanut osalle kiinteistöistä velvoitteen liittyä viemäriin. Jotta kiinteistöjen liittyminen verkostoihin voidaan toteuttaa, on verkostoja tarpeen laajentaa. Verkostojen rakentamisen kustannusarvio on 100 000 euroa.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta avustusta 100 000 euron täydennysrakennushankkeelle 40 % kustannuksista, eli 40 000 euroa.

Karttulan vesiosuuskunta ja sen hankeet

Karttulan Vesiosuuskunta toimii Kuopion ja Suonenjoen kaupunkien sekä Siilinjärven ja Tervon kuntien alueilla. Osuuskunnalla on tällä hetkellä vesijohtoverkoston liittynyt noin 1 200 kiinteistöä ja jätevesiviemäriverkoston noin 600 kiinteistöä. Osuuskunta ostaa vettä Kuopion Vesi Oy:ltä, Koillis-Savon Vesi Oy:ltä, Suonenjoen Vesi Oy:ltä ja FoxYard Oy:ltä. Osuuskunta johtaa jätevesiä puhdistettavaksi Kuopion Vesi Oy:n ja Suonenjoen Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamoille.

Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta vesihuoltoavustusta olemassa olevan verkoston täydentämiseen uusilla runkolinjoilla Karttulan vesiosuuskunnan toiminta-alueella vuonna 2026 Karttulan vesiosuuskunnan toiminta-alueella jo olemassa olevien vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostojen alueella rakennetaan vuoden 2026 aikana useita runkolinjoja ja yksittäisiä liittymiä, jotka palvelevat tulevaisuudessa useampia kiinteistöjä, mutta rakentamisaikana linjoihin liittyy vain yksittäisiä kiinteistöjä, joiden maksamalla liittymismaksuilla ei voida välttämättä kokonaan kattaa rakentamiskustannuksia. Kokonaiskustannukset näistä runkolinjoista vuoden 2026 aikana ovat arviolta n. 150 000 € (alv 0 %), johon Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 60 000 euroa.

Lisäksi Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta vesihuoltoavustusta entisen Lehtoniemi-Rautaniemi-Pölläkkä vesistöissä olevien vesihuoltolinjojen poistamiseksi ja vesiluvan rauettamiseksi. Karttulan vesiosuuskunnalle on myönnetty vuonna 2025 70 % avustus enintään 42 000 € kaupungininsinöörin päätöksellä Lehtoniemi-Rautaniemi-Pölläkkä vesistöissä olevien vesihuoltolinjojen poistamiseksi ja vesiluvan rauettamiseksi. Vesijohtolinjat on pääosin poistettu vesistöistä vuoden 2025 aikana ja vesiluvan rauettaminen on laitettu vireille vuoden 2025. Yksi vesilinjan järviolosuus (alle 200 m) on jäänyt Hakolahti-Niittykaarre välille ja se poistetaan kesän 2026 aikana. Vesiluvan rauettaminen on vielä kesken ja siitä aiheutuneet kustannukset eivät ole vielä tiedossa. Vuoden 2025 osalta kustannukset olivat 41 335,00 € ja tästä avustuksen osuus oli 28 934,50 euroa. Karttulan vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta Lehtoniemi-Rautaniemi-Pölläkkä vesistöissä olevan vesihuoltolinjan poistamiseksi ja vesiluvan rauettamisen loppunsaattamiseen avustusta. Kustannusarvio on 10 000 € (alv. 0%), johon vesiosuuskunta anoo 70 % avustusta eli 7 000 euroa.

Kotasalmen vesiosuuskunta ja sen hanke

Kotasalmen vesiosuuskunta on Kuopion Kotasalmessa ja Pelonniemellä toimiva vesiosuuskunta, jossa on vesijohtoverkoston reilut 70 liittyjää. Osuuskunta toimittaa puhdasta vettä omalla Kettukankaan vedenottamolla.

Osuuskunta on suunnitellut Risuniemen alueelle vesijohtoverkoston rakentamista vuonna 2026. Alueella ei ole vielä verkostoa ollenkaan. Suunnitteluvaiheessa halukkuuden vesiliittymään on ilmaissut neljä kiinteistöä. Kaikkiaan alueella on 12 kiinteistöä, jotka eivät ole vielä liittyneet vesijohtoverkoston.

Suunnitellun hankkeen kustannusarvio on noin 50 000 €. Kotasalmen vesiosuuskunta hakee Kuopion kaupungilta 20 000 € avustusta hankkeeseen.

Pieksänkosken vesiosuuskunta ja sen hanke

Pieksänkosken vesiosuuskunta toimii Kuopion Nilsian ja Juankosken alueilla sekä Siilinjärven kunnan alueella. Osuuskunnan vesijohtoon on liittynyt yli 600 kiinteistöä ja jätevesiverkoston noin 100 kiinteistöä. Osuuskunta ostaa talousvetensä Koillis-Savon Vesi Oy:lta sekä Kuopion Vesi Oy:ltä. Jätevedet osuuskunta johtaa Kuopion Vesi Oy:n Jynkäniemen ja Nilsian jätevedenpuhdistamoille.

Pieksänkosken vesiosuuskunta rakentaa vuonna 2026 yksittäisiä vesihuoltoliittymiä toiminta-alueelleen sekä vesijohto- ja viemäriverkoston Luhastensaloon ja vesijohtoverkostoa Talvisaloon toiminta-alueensa ulkopuolelle. Vesihuoltoliittymien rakentamisen kustannusarvio vuoden 2026 osalta on 103 000 euroa (alv 0 %). Osuuskunta hakee tähän avustusta 40 % eli 41 200 euroa.

Puutossalmen vesihuolto-osuuskunta ja sen hanke

Puutossalmen vesihuolto-osuuskunta toimii Kuopion kaupungissa Hiltulanlahden, Hirvimäen ja Puutossalmen alueilla. Liittymiä osuuskunnassa on noin 400. Osuuskunta ostaa talousvetensä Kuopion Vesi Oy:ltä. Osuuskunnalla ei ole toistaiseksi jätevesiviemäriverkostoa.

Puutossalmen vesihuolto-osuuskunta täydennysrakentaa vesijohtoverkostoa Putlinniemeen ja Ritisenlahteen. Hankkeen kustannusarvio on 35 000 euroa (alv 0 %). Puutossalmen vesihuolto-osuuskunta hakee hankkeelle 40 % avustusta, eli 14 000 euroa (alv 0 %).

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta ja sen hanke

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta toimii Soisalon saaren pohjoisosissa Kuopion ja Leppävirran alueella. Kuopiossa vesiosuuskunnalla on liittymiä Vehmersalmen taajaman lounaispuolella, Puutossalmen itärannalla, Räsälässä sekä Enonlahdessa. Osuuskunnalla on vesijohtoon liittyneitä kiinteistöjä noin 350 kappaletta. Vesi osuuskunnalle johdetaan Kuopion Vesi Oy:n Tuirankankaan vedenottamolta.

Pohjois-Soisalon vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungilta vesihuoltoavustusta Räsälän alavesisäiliön paineenkorotusaseman muutostyöhön. Pohjois-Soisalon vesiosuuskunnalla on Räsälässä paineenkorotusasema Kuopion Vesi Oy:n omistaman alavesisäiliön yhteydessä. Paineenkorotusaseman toiminta on aikanaan rakennettu täysin riippuvaiseksi alavesisäiliöstä ja siten verkoston painetta ei voi korottaa ollenkaan, jos vesisäiliö ei ole käytössä. Tilanteessa,

jossa vesisäiliö ei ole käytössä ja painetta vesijohtoverkoston ei voida korottaa, useilla Pohjois-Soisal on vesiosuuskunnan asiakkaila vedenpaine laskee huomattavasti. Alueella on myös kolme kiinteistöä, joiden vedenpaine laskee tässä tilanteessa lähes nollaan ja he saavat vettä vain pienenä liruna ja verkoston isomman kulutuksen aikana eivät välttämättä olleenaan. Räsälän paineenkorotusasemaan on suunnitteilla rakentaa tarvittavat alavesisäiliön ohitusyhteet ja valmiudet paineenkorottamiseen myös siinä tapauksessa, että alavesisäiliö ei ole käytössä. Varavoimakone on välttämätön hankinta vedenjakelun turvaamiseksi.

Kokonaiskustannukset Räsälän paineenkorotusaseman muutostöistä vuoden 2026 aikana ovat arviolta noin 15 000 € (alv 0 %) ja varavoimakoneen hankinnan osalta noin 30 000 euroa, yhteensä 45 000 euroa, johon Pohjois-Soisal on vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 20 000 euroa.

Tuusniemen vesiosuuskunta ja sen hanke

Tuusniemen vesiosuuskunta toimii Kuopiossa Juankosken ja Riistaveden alueilla sekä Tuusniemellä. Osuuskunnalla on vesijohtoon liittyneitä kiinteistöjä noin 1200 kappaletta. Vesiosuuskunnalla on myös jätevesiviemäriä. Vesi osuuskunnalle johdetaan Koillis-Savon Vesi Oy:n Könönkankaan vedenottamolta.

Tuusniemen vesiosuuskunta on saanut kyselyn kolmelta kiinteistöltä talousvesiliittymän rakentamisesta. Näistä yksi sijaitsee Leppärannan vesihuolto-osuuskunnan toiminta-alueella. Leppärannalta on lupa rakentaa heidän toiminta-alueelleen. Avustusta haetaan veteen sijoitettavan 63 mm runkoputkilinjan rakentamiseen. HazenWilliams laskurin mukaan putkikoko tarjoaa ylimääräistä kapasiteettia, mikäli alueelta tulisi lisäliittyjiä ja linjaa pitää siksi esim. jatkaa. Avustettavaksi tulevat kaikki rakentamiskustannukset (ml. kaluston siirrot jne) jotka syntyvät liitoksen tekemisestä olemassa olevaan putkeen, 63 mm putken painottamiseen ja asentamiseen järveen ja putkilinjan päättämiseen 63 mm sulkuun Hietapohjantie 1672:ssa (ellei lisäliittyjiä tule ennen rakentamisen aloittamista). Rakennettavan linjan pituus on alle 1 km nykyisillä liittyjillä.

Kokonaiskustannukset vesijohtolinjan rakentamiselle ovat arviolta n. 20 000 € (alv 0 %), johon Tuusniemen vesiosuuskunta anoo Kuopion kaupungin avustusta 40 % eli 8 000 €.

Avustusten jakaminen vuonna 2026

Kuopion kaupunki on varannut vuoden 2026 käyttösuunnitelmassaan 450 000 euroa haja-asutusalueen vesihuollon avustamisen. Avustusrahat ovat pääosin tarkoitettu käytettäväksi haja-asutusalueilla toimivien vesihuoltolaitosten investointien avustamiseen. Avustuksilla osuuskunnat voivat rahoittaa esimerkiksi vesijohtojen, jätevesiviemärien ja yhdysvesijohtojen rakentamista.

Myönnettävistä avustuksista hyötyvät sekä osuuskuntien verkostoon liittyvät kiinteistöt, että myös itse osuuskunnat, joiden verkostoon liittyvien kiinteistöjen määrä nousee ja vesihuollosta huolehtimisesta tulee taloudellisesti ja teknisesti kannattavampaa. Lisäksi vesihuoltolaitosten toimintavarmuus ja jätevesien käsittelyn taso paranee.

Avustettavat suurimmat rakentamisalueet on esitetty liitekartoilla. Vesiosuuskuntien suunnittelua tai rakentamista on mahdollista avustaa vuonna 2026 määrärahojen puitteissa myös kaupungininsinöörin erillisellä päätöksellä.

Esityksen perustelut ja ehdot avustusten maksamiselle

Kuopion kaupunki valvoo haja-asutusalueiden vesihuollon avustamiseen ja kehittämiseen tarkoitettujen varojen käyttöä ja rakennustöiden toteuttamista sekä maksaa tarkastusten perusteella myönnetyn avustuksen. Avustus maksetaan anojalle oikeaksi todistetun pääkirjaotteen tai muun vastaavan menon todentavan tosittteen perusteella. Kuitit laskujäljennöksineen tai oikeaksi todistettu kirjanpidon pääkirjaote toteutuneista rakentamiskustannuksista tulee toimittaa 31.12.2026 mennessä kaupunkiympäristön kunnallistekniseen suunnitteluun.

Avustuksen saaja on velvollinen pitämään aiotuista investointihankkeista urakoitsijan kanssa työmaan aloituskokouksen ja tarvittaessa muita työmaakokouksia sekä urakan vastaanottotarkastuksen. Näihin kokouksiin tulee kutsua kunnallisteknisen suunnittelun edustaja. Lisäksi avustuksen saaja on velvollinen antamaan kaupungille valvontaa varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja valvonnan kannalta muun tarpeellisen aineiston. Avustuksen saaja on velvollinen hyväksyttämään hankkeeseen mahdollisesti tehtävät merkittävät muutokset Kuopion kaupungilla. Avustuksen saaja on velvollinen sallimaan veden/jätevedenjohtamisen myös muille vesihuoltolaitoksille kapasiteetin sallimissa rajoissa. Avustuksen takaisinperintään ja palauttamiseen sovelletaan tarvittaessa valtionavustuslain 5 lukua. Maksettu tuki voidaan periä kokonaan tai osittain takaisin Kuopion kaupungille korkoineen esim., jos avustusta on käytetty muuhun tarkoitukseen, kuin mihin se on myönnetty tai avustusta on maksettu liikaa tai muuten perusteettomasti.

Avustettavaan hankkeeseen liittyvät työt on saatettava päätökseen 31.12.2026 mennessä. Hankkeen loputtua on kaupungille toimitettava tiedot liittyjistä ja rakennetuista verkostomääristä. Kaikki rakenteet tulee mitata ja mitta-aineistosta tulee laatia toteumapiirustukset. Nämä piirustukset tulee toimittaa Kuopion kaupungille hankkeen päätyttyä sekä sähköisesti mittatiedostona ja pdf:nä. Kuopion hallintosäännön (2011) mukaisesti avustuksen saajan on toimitettava toimintakertomus ja tilinpäätös, jos kaupunki on avustanut tai taannut sitoumuksia yli 10.000 eurolla.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö §33

Vaikutusten arviointi

Esitys on ilmastovaikutuksiltaan lievästi positiivinen, sillä vesihuoltoverkostoon liittyvien kiinteistöjen mahdollinen lietteen kuljetustarve osittain päättyy. Esitys on yritysvaikutuksiltaan positiivinen, sillä se parantaa haja-asutusalueilla toimivien yritysten (mm. maatilojen) toimintamahdollisuuksia. Lisäksi alueen vesihuollon toimintavarmuus paranee ja vesihuoltolaitosten toiminnasta tulee liittyjien määrän noustessa taloudellisesti ja teknisesti kannattavampaa.

Liitteet 146/2026 Päätösten vaikutusten ennakkoarviointilomake